

(Titel) Leuven registreerde in zomer 2007 vijf gevallen per dag (Subtitel) Intrafamiliaal geweld in kaart gebracht met nieuw analyse-instrument

(Intro) Om problemen te kunnen aanpakken, is het belangrijk er een duidelijk zicht op te hebben. Dat is voor intrafamiliaal geweld niet anders. Daarom ontwikkelde de lokale politie van Leuven een nieuw registratie- en analyse-instrument.

(T1) Politie criminaliteitsstatistiek IFG

Zoals de wet¹ het voorziet, is ons korps verbonden met de Algemene Nationale Gegevensbank (ANG) via het ISLP. De criminaliteitscijfers voor intrafamiliaal geweld (IFG) die we in onze zone registreren, worden via de ANG voor statistische doeleinden verzonden naar de Directie van de nationale gegevensbank (DSB). De registratie van intrafamiliaal geweld gebeurt, net zoals voor alle andere strafbare inbreuken, naar aanleiding van het opstellen van processen-verbaal.²

Onze politiestatistiek geeft een duidelijk beeld van de feiten die onder de noemer opzettelijke slagen en verwondingen tussen (ex-)partners vallen. In tabel 1 worden de cijfers voor opzettelijke slagen en verwondingen in het kader van familiale geschillen getoetst aan het totale aantal slagen en verwondingen in familiekring en aan het totale aantal feiten geregistreerd op arrondissementsniveau.

Tabel 1: Politie criminaliteitsstatistieken opzettelijke slagen en verwondingen in familiekring voor de periode 2001 – 2005 in de politiezone Leuven^{3 4}

PZ Leuven	Opzettelijke slagen en verwondingen in familiekring						(2)	(3)
		Familiegeschillen	Tussen (ex-)partners	Tussen (ex-)partners	Andere	Andere	Totaal	Totaal
	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)	Totaal	% (1)		
2001	233	0,87	221	0,82	53	0,20	507	1769
2002	258	0,86	230	0,76	28	0,09	516	1928
2003	228	0,75	289	0,95	47	0,15	564	2105
2004	216	0,68	304	0,96	55	0,17	575	2158
2005	233	0,79	407	1,39	52	0,18	692	2278

(1) Percentage feiten in verhouding tot het totaal aantal feiten in het gerechtelijk arrondissement Leuven

(2) Totaal aantal geregistreerde feiten van opzettelijke slagen en verwondingen in familiekring

(3) Totaal aantal geregistreerde misdrijven tegen de fysieke integriteit

(4) Totaal aantal feiten geregistreerd op het niveau van het arrondissement (alle misdrijven)

Bron: federale politie DSB – SPC

Bij de interpretatie van deze cijfergegevens dient men er rekening mee te houden dat het 'dark number' voor deze feiten zeer groot is. Het al dan niet melden van feiten aan de politie heeft een grote invloed op het aangegeven aantal geregistreerde feiten en het beeld dat men vormt over dit fenomeen.⁵

¹ Artikel 44 wet op het politieambt.

² Comité P, *De politiepraktijk van partnergeweld, de wijze van behandeling van het fenomeen partnergeweld door de geïntegreerde politie*. Uitgeverij Politeia, Brussel, 2006, p 44.

³ Politieambtenaren zijn verplicht om bij het invoeren van de feiten de aard van de relatie dader-slachtoffer aan te geven. Merk wel op dat het foutief of niet categoriseren (door de registrerende politieambtenaar) van opzettelijke slagen en verwondingen tussen (ex-)partners of de relatie tussen dader en slachtoffer een onjuist beeld geven van het fenomeen.

⁴ Feiten (opzettelijke slagen en verwondingen in familiekring) die in Leuven gepleegd zijn en die door de Leuvense of een andere politiedienst zijn gerapporteerd.

We wijzen er ook op dat de cijfergegevens vooral een beeld geven van de politieke inspanningen op dit vlak en niet zozeer een accuraat beeld scheppen van de 'real crime rate change'. De stijging van de cijfers heeft waarschijnlijk te maken met een betere bewustwording van de Leuvense politieambtenaren.⁶

(T1) Criminaliteitsanalyse IFG

(T2) De proef(registratie)periode⁷

In de periode 15 oktober 2004 - 15 februari 2005 werd voor de eerste keer een ernstige inspanning geleverd om de omvang van intrafamiliaal geweld in kaart te brengen. De sociaal consulenten van de Jeugd- en Sociale Dienst van de politiezone Leuven keken dagelijks alle meldings- en interventiefiches na en oordeelden of een melding al dan niet gecategoriseerd diende te worden als intrafamiliaal geweld. De fiches werden vervolgens in een 'Access-formulier' ingegeven om dan ingelezen en verwerkt te worden in een statistisch verwerkingsprogramma.⁸

(T2) Nieuwe analysemogelijkheden

Omwille van de zeer uiteenlopende aard van de meldingen, interventies en processen-verbaal die onder de noemer 'intrafamiliaal geweld' kunnen vallen, bleek het onmogelijk om alle gegevens over het fenomeen intrafamiliaal geweld rechtstreeks uit de ISLP-databank te halen. Omwille van het tijdsintensieve karakter werd de aparte registratie in januari 2006 stopgezet.

Na de inwerkingtreding van de COL 3/2006 en COL 4/2006 werden in het Leuvense korps een aantal voorlopige richtlijnen uitgewerkt over het politietoedoen bij gevallen van intrafamiliaal geweld en bij partnergeweld in het bijzonder.⁹ In deze nota werd onder meer aandacht besteed aan de registratie van het fenomeen.¹⁰

In onze registratie werden twee nieuwe 'acties' gecreëerd, namelijk:

- Intrafamiliaal geweld – aangifte
- Intrafamiliaal geweld – hercontactname

Op basis van deze eenvormige verwijzing kunnen feiten van intrafamiliaal geweld op geautomatiseerde wijze uit de ISLP-databank opgevraagd worden, zonder dat er een aparte en manuele databank nodig is.

We hebben analyses gemaakt uit de drie modules van ISLP (melding – interventie – afhandeling).¹¹ Het is de bedoeling om ons een idee te vormen over enerzijds de inschatting van het fenomeen IFG (wordt een

⁵ Comité P, *De politiepraktijk van partnergeweld, de wijze van behandeling van het fenomeen partnergeweld door de geïntegreerde politie*. Uitgeverij Politeia, Brussel, 2006, p 48.

⁶ Initiatieven op dit vlak zijn: de aanduiding van een referentieofficier, de vormingsinitiatieven, de interne en externe dienstnota's over IFG, de wekelijkse operationele overlegfora, de briefingtool en de debriefingtool IFG (cfr. infra).

⁷ Voor meer specifieke informatie verwijzen we naar: Houbrechts, V., Registratie intrafamiliaal geweld – analyse proefperiode 15/10/2004 - 15/02/2005, cel criminaliteitsanalyse, PZ Leuven, onuitgegeven.

⁸ Statistisch programma: SPSS.

⁹ Dienstnota 10 van 8 mei 2006 betreffende de voorlopige richtlijnen inzake politietoedoen bij intrafamiliaal geweld en partnergeweld, PZ Leuven, interne verspreiding.

¹⁰ Wij bedoelen hier de registratie van het fenomeen in de politieke modules melding en interventie van ISLP.

¹¹ Eerst werd per module een algemene opvraging gedaan, waarbij alle feiten opgevraagd werden die gekoppeld waren met de nieuwe actie 'IFG aangifte' of 'IFG hercontactname'. Vervolgens werd per module één feit geselecteerd dat volledig onder de noemer IFG viel. Op die manier kan worden nagegaan in hoeveel procent van de gevallen het onderwerp 'actie IFG' gebruikt wordt.

feit herkend als IFG en in welke fase) en anderzijds de volledigheid van de registratie (wordt dit nieuwe onderwerp 'actie IFG' effectief door de verbalisant gebruikt).¹²

Dankzij de nieuwe analysemogelijkheden beschikken we over gedetailleerdere informatie.

Tabel 2: Aantal processen-verbaal voor IFG in 2006 in de politiezone Leuven opgesplitst naar aard van het geweld¹³

Fysiek geweld	Aantal
Opzettelijke slagen en verwondingen	124
Wederzijdse slagen en verwondingen	3
Vandalisme/vernielingen	9
Ongewapende weerspanning	1
Andere	3
Totaal	140
Psychisch geweld	
Belaging (stalking)	18
Familiale twist/onenigheid	45
Jeugdbescherming – onbuigzaamheid	7
Jeugdbescherming – ontvluchting	5
Jeugdbescherming – ander	2
Lasterlijke aantijging	1
Rechtstreekse mondelinge bedreiging	21
Weigering bezoekrecht	32
Andere	7
Totaal	138
Seksueel geweld	
Aanranding van de eerbaarheid	2
Verkrachting	1
Totaal	3
Ander	26
Algemeen totaal	307

Tabel 3: Evolutie PV's opzettelijke slagen en verwondingen in procenten (met een intrafamiliaal karakter)¹⁴

Jaar	Index	Evolutie
2001	100	-----
2002	94	- 5,7 %
2003	114	+ 20,6 %
2004	153	+ 34,2 %
2005	181	+ 18,9 %
2006	192	+ 6,0 %

(T2) Verdere verfijning

Sinds 2007 worden alle feiten die te maken hebben met intra familiaal geweld wekelijks grondig opgevolgd. De opvolging wordt zeer ruim opgevat: van registratie tot hercontactname en probleemoplossing. We organiseren een korpsbrede debriefing, waar alle afdelingen wekelijks vertegenwoordigd zijn.

Innovierend is dat voor elk feit volgende parameters worden geanalyseerd en opgevolgd:

¹² Zie: Houbrechts, V., Cijfergegevens IFG 2006, politiezone Leuven, onuitgegeven.

¹³ Deze cijfers werden enkel door de Leuvense lokale politie geregistreerd ofwel werden de feiten in Leuven gepleegd.

¹⁴ Op basis van kwalificatie aard feit (Bron: Cel Criminaliteitsanalyse politiezone Leuven, criminografie Leuven 2006, februari 2006, onuitgegeven).

- De daders
- De kwalificatie van de feiten
- De omschrijving van het probleem
- Het te geven gevolg, bijsturing, feedback en opdracht
- De risicoparameters
- De dienst/afdeling die het dossier coördineert
- De opvolging

In de eerste acht maanden van 2007 registreerde de Leuvense politie maar liefst 985 gevallen van intrafamiliaal geweld. In de periode mei-augustus 2007 registreerden we 626 feiten of 5,1 feiten per dag. In de zomermaanden stijgt het aantal gevallen van intrafamiliaal geweld gevoelig. Ook registreert de politie significant meer feiten in het weekend dan in de week.

Deze adequate registratie moet toelaten om een zicht te krijgen op de probleemgezinnen, zodat voor deze gezinnen een strategie bepaald kan worden. Het analyse-instrument is bijzonder nuttig voor de leidinggevenden: het helpt hen om de agenten op het terrein bij crisissituaties adequaat bij te staan.

In oktober 2007 werd in de werkgroep beslist om een lijst van een 5-tal gezinnen op te stellen waarvoor er extra alertheid aan de dag wordt gelegd. Bij nieuwe feiten in deze gezinnen wordt het parket onmiddellijk gecontacteerd voor een adequate maatregel.

Jean-Paul Mouchaers
Korpschef politiezone Leuven

Wim D'haese
Commissaris politiezone Leuven